

קבלת פטור משירות צבאי - כל מה שצריך לדעת

כיצד אפשר לקבל פטור מגיוס צבאי? אם אדם נולד לישראלים בחו"ל הוא חייב לשרת בצבא? מה המדיניות לגבי עתודאים שחתמו על "חתימה קשיחה" אך מעוניינים בפטור בדיעבד? רוב האנשים שלא מתגייסים לצה"ל אינם משתמטים אלא קיבלו פטור לפי חוק. הנתונים מצביעים על כך שיותר ממחצית 'מחזור מתגייסים' מקבלים פטור, כאשר חלקם מקבלים פטור מראש וחלקם מקבלים את הפטור תוך כדי שירות. יש המקבלים פטור מיידית ויש שצריכים לעבור כמה שלבים עד לקבלתו. עו"ד אסף דוק יסביר במאמר להלן מהם סוגי הפטור הקיימים וכיצד להשיגם.

חוק שירותי הביטחון וסוגי הפטור הקיימים

חוק שירות הביטחון, תשמ"ו, 1968, קובע את כל ההוראות והכללים על הגיוס לצה"ל והשירות הסדיר של המתגייסים. החוק אף כולל את הסעיפים העוסקים בפטור משירות ביטחון, כאשר יש כמה סוגי פטורים מהשירות הצבאי:

□ **נשים הרות או נשואות בסעיף 39** - זהו פטור הניתן לנשים משירות ביטחון שהן בהיריון ו/או אימהות ונשים נשואות. הנשים הנשואות פטורות משירות סדיר אך לא משירות מילואים או שירות קבע. חיילות שנכנסו להיריון במהלך השירות שלהן יכולות לקבל פטור אם הן מעוניינות להמשיך את ההיריון, כאשר הסיבה לפטור תהיה "סיבה רפואית" ללא ציון ההיריון עצמו. כדאי לדעת שאפשר לקבל פטור תוך ימים ספורים על רקע היריון שמעוניינים להמשיכו. חיילים נשואים אינם זכאים לפטור אך כן זוכים להתחשבות ולהקלות.

□ **אורח חיים דתי בסעיף 40** - פטור מטעמי דת למעומדות לשירות ביטחון עבור נשים דתיות. הפטור יינתן לאחר שהמיועדת הגישה תצהיר בבית הדין הרבני, ולפיו היא מקיימת אורח חיים דתי שבגינה אינה יכולה לשרת בצבא. אין מדובר על דחיית שירות לבני ישיבות שתורתם אומנותם, אלא פטור ייחודי שניתן לנשים יהודיות בלבד על סמך אמונתן. משום שבנות רבות ניצלו סעיף זה רק כדי לא לעשות שירות צבאי, החמיר הצבא את הבדיקות ואף מפעיל חוקרים פרטיים לשם כך. הפטור רלבנטי גם לחיילות שחזרו בתשובה במהלך שירותן הצבאי והצבא כן מגלה גמישות במקרים אלה.

□ **סיבות בריאות בסעיף 5** - ועדה רפואית מוסמכת יכולה לקבוע אם מיועד לשירות ביטחון אינו כשיר לשירות מטעמי בריאות. סוג פטור זה ניתן למועמדים או לחיילים שמחזיקים בפרופיל 21 המשתחררים משירות סדיר על רקע של בעיות נפשיות או בריאותיות. יש לדעת כי אפשר לקבל את הפטור למועמדים רק אחרי שהתייצבו בפני ועדה רפואית בלשכות הגיוס או במהלך שירותם הצבאי. לחוששים שפרופיל זה ישפיע על עתידם באזרחות יצוין כי לא רשומה בתעודת השחרור הסיבה לפטור, כך שגם אם הרקע הוא נפשי פרט זה אינו רשום. נוסף על כך למעסיק באזרחות אסור לברר על העבר הצבאי של אדם והוא עובר על החוק אם הוא מעדיף מועמד זה או אחר על רקע שירות צבאי, פרופיל צבאי או פטור.

כדאי לדעת כי מועמדים בעלי פרופיל 21 שכן רוצים לשרת יכולים להתנדב לשירות, ובקשתם נשקלת על ידי הגופים המוסמכים לכך. עם זאת יש לדעת כי השיקולים מתבססים על הנסיבות שהובילו מראש לפטור.

□ **פטור מטעמי מצפון** - הפטור ניתן באמצעות ועדת מצפון שפועלת מטעם הצבא, והיא קובעת כי המיועד לשירות ביטחון אינו כשיר לשירות ביטחון על רקע מצפון ואידאולוגיה והוא מוגדר כפציפיסט. למשל, אדם שמחזיק בדעה אידאולוגית מנוגדת לגמרי לערכי הצבא או נמצאת בסתירה עמם. כדאי לדעת שהצבא לא נותן את הפטור הזה בקלות והמבקש אותו עלול להיתקל בחשדנות. עם זאת, אפשר להשיגו אם פועלים בדרך חוקית ועקבית.

□ **פטור מסיבת פרט (ת"ש) בסעיף 36** - יש מיועדים שמגיעים ממשפחות עם רקע של מצוקה כלכלי והמשפחה תלויה ביכולת השתכרות שלהם. במקרים אלה אפשר להגיש בקשה לקבל פטור משירות ביטחון אך הפטור ניתן במקרים חריגים בלבד, לאחר שנבחנות כל האפשרויות על תנאי שירות מיוחדים במסגרת הצבאית. הפטור ניתן על רקע בעיות כלכליות, בן משפחה חולה שנזקק לסיוע ואף פטור מטעמי חינוך והתיישבות ביטחונית.

□ **פטור משירות לתושבי חוץ** - חוק שירות הביטחון חל על כלל אזרחי מדינת ישראל, כולל אלה שמתגוררים בחו"ל וממשיכים להחזיק באזרחות ישראלית. לכן, גם אנשים ששייכים לקטגוריה כזו חייבים בשירות צבאי:

בני מהגרים - נולדו בארץ אך היגרו עם ההורים שלהם לחו"ל לפני שמלאו להם 16 ומקום המגורים שלהם ושל הוריהם אינו בארץ.

ילידי חו"ל - נולדו בחו"ל ומגורי הקבע שלהם מחוץ לגבולות המדינה, אך הם מחזיקים באזרחות ישראלית נוסף על האזרחות של המדינה בה נולדו.

בני שליחים - נמצאים בחו"ל במסגרת שליחות שההורים שלהם מקיימים מטעם גופים שונים. בניגוד לבני מהגרים ילידי חו"ל הם אינם זכאים לקבל פטור, אך יכולים לדחות את השירות שלהם עד לגיל 20.

על אנשים שעונים לקריטריונים אלה לגשת לקונסוליה הקרובה למקום מגוריהם עם הגיעם לגיל צו ראשון בגיל 17. רבים העונים על אחד משלושת קריטריונים אלה לא מודעים לזכויות שלהם ולפטור שהם יכולים להשיג ומסתבכים עם שלטונות הצבא.

□ **פטור לבני עדות שונות** - פטור מגיוס חובה לערבים ודרוזים (גברים ונשים) וגם לנשים מהעדה הצ'רקסית.

פטור שניתן לפני מועד הגיוס לצבא או במהלך השירות עצמו, פוטר את המקבל גם משירות חובה (סדיר) וגם משירות מילואים.

כדאי לדעת: אדם שחתם על "חתימה קשיחה" בשל עתודה או קורס קצינים, חייב לשרת או להתנדב בהתאם לסעיפים שנכללים בהסדר שלו מול המערכת הצבאית, גם אם הוא זכאי לפטור על רקע כל אחד מסעיפים אלה.

סיוע משפטי בקבלת פטור משירות צבאי

בכל מקרה ובו אתם מעוניינים להגיש בקשה לפטור, מומלץ לעשות זאת באמצעות עורך דין צבאי בעל ניסיון שמכיר את המערכת על בוריה וילווה אתכם בכל שלבי התהליך. המטרה היא לקצר ולפשט את התהליכים ולמנוע הסתבכויות מיותרות עם שלטונות הצבא. לקבלת פטור או לקיצור השירות התייעצו עימנו בטלפון **052-6885006** או השאירו פרטים ונשמח לסייע ולהציע לכם מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדכם. סודיות מלאה מובטחת.